OSVOBOZENÍ

Hošťálková 1.11.2026

Vstupní slovo: Řím 6,22-23; První čtení: Ex 20,3-17; Druhé čtení – text kázání: Ex 20,1-2;
Třetí čtení – poslání: Jan 20,19-24.26-29; Požehnání: Nu. 6,24-26; Písně: 640; 395; 724; 418; pěvecký sbor

1. Úvod

Desatero Božích přikázání; tak jsme je slyšeli v prvním čtení z 2. knihy Mojžíšovy. Těchto deset vět, nebo také je to nazváno jako deset slov – Dekalog bylo základem společenství Izraele, který byl vyveden z egyptského otroctví a je také brán jako základ civilizace a to i té dnešní. Současná civilizace se k tomuto souboru povětšinou krátkých výroků a někdy jen slov, vrací. Je to pokládáno za zákon, za příkazy. Mohli jste si všimnout, že v prvním čtení jsme četli jenom oněch deset vět a nečetli jsme úvodní verše této 20. kapitoly, zvlášť 2. verš; ty jsme četli až nyní jako druhé čtení, text ke kázání: *„Já jsem Hospodin, tvůj Bůh; já jsem tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví.“* Tato věta je zde jako úvod k celému dalšímu textu jako tzv. „preambule“ a ukazuje, jak je potřeba chápat následující text. Následujících 10 vět, deset slov jsou tímto úvodem vysvětlovány a určovány. Tedy ještě jednou: *„Já jsem Hospodin, tvůj Bůh; já jsem tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví.“* Je to tedy slovo, které Izraelskému lidu a také nám vyjadřovalo, že Bůh, Hospodin vyvedl je i nás z otroctví. A je to vyjádřeno naprosto konkrétně a osobně v jednotném čísle: *„ty“*. Týká se to tedy každého člověka, každého z nás, týká se to také společenství církve; Izrael jako jméno praotce Jákoba je také jméno lidu Izrael, starozákonního Božího lidu, církve.

2. Trochu historie

Text Desatera najdeme v Písmu na dvou místech a to v knize Exodus a v knize Deutoronomium, tedy v 2. a 5. knize Mojžíšově. Oba tyto zápisy od sebe dělí 40 let. Zápis z 2. Mojžíšovy patří do času těsně po vyvedení Izraele z egyptského otroctví, zápis z 5. Mojžíšovy je z doby těsně před tím, než Izrael vstoupil do zaslíbené země. Je tedy toto Desatero dáno Izraeli na cestu do zaslíbené zemi, a na druhé straně pro život v zaslíbené zemi. Zobecníme-li to, tak svědectví Písma a konkrétně Desatera je pro nás potřebné a užitečné, když jsme začali, resp. začínáme svou cestu víry ať jako mladí lidé a stejně tak, kdy tuto cestu nastupujeme ve věku pozdějším, abychom na této cestě ve svém životě víry nezabloudili. A svědectví Písma, resp. Desatera potřebujeme když jsme uvěřili a věříme již delší dobu, abychom ve svém životě neuhnuli a neupadli do nějaké škarpy. Oba texty Desatera jsou prakticky stejné, ovšem s důrazy na počátku života víry stejně tak po méně či více letech.

3. Struktura

Jak jsme si už připomenuli, text nezačíná prvním přikázáním, ale již úvodem, preambulí, kde můžeme slyšet, jak máme celý text číst. Tedy *„Já jsem Hospodin, tvůj Bůh; já jsem tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví.“* Když čteme tento text, tak si můžeme všimnout, že jednotlivé výroky jsou témě všechny v tzv. „negativní formulaci“, tedy co dělat nemáme. Jen dva výroky, dvě přikázání mají formulaci kladnou, tedy co dělat máme. Tyto dva výroky jsou čtvrté a páté přikázání. Co to znamená? Negativní formulace vyjadřuje něco, co nemáme, co není, co neděláme nebo dělat nemáme. Tak podobně to můžeme vidět u většiny oněch 10 přikázání. Ale je to něco, čeho se máme vystříhat, abychom neztratili svobodu, kterou Hospodin dal Izraeli a dává nám, abychom prostě nezabloudili. Z civilního života, když čteme výstrahu *„nedotýkejte se elektrických drátů“*, pak to není nějaké omezení svobody, ale upozornění na nebezpečí. Můžeme si zajisté povědět: *„Já to zkusím, jistě mne někdo chce omezit mou svobodu“* tak to udělat můžeme, ale následky mohou být nepříjemné, ale také tragické. Proto berme výroky, přikázání Desatera jako dobrou věc pro nás, abychom byli uchránění od něčeho špatného, uchráněni před hříchem. V dalších kapitolách 1. Mojžíšovy je takových pokynů více. Uvedu např. slovo z 23. kapitoly, 2. verše, kde je výrok vždy i nyní aktuální: *Nepřidáš se k většině, páchá-li zlo.* A další.

4. Význam a příklady

Na jednotlivé výroky Desatera se dá kázat jednotlivě a bylo by to dobré a užitečné, Ale to bychom tady zůstat déle než do zítřka. To je potřeba zaměřit se na jednotlivá přikázání, ovšem v souvislosti s těmi ostatními. Soustředil bych se tedy alespoň krátce na dvě z nich. Doporučuji, abychom se je naučili zpaměti. Vzpomínám si na svá dětská, mladá léta, kdy v tehdejším *„vyučování ČCE“*, tehdejší farář odmítal to nazývat „náboženství“ jsme měli za úkol naučit se Desatero nazpaměť a citovat to svým rodičům. Bylo to pochopitelně v kralickém překladu. Naučil jsem se to a svým rodičům a pratetě to odříkal. Člověku to pak pochopitelně zůstane v paměti napořád. Každému to doporučuji. Takže nejdřív onu tzv. „preambuli“ - *„Já jsem Hospodin, tvůj Bůh; já jsem tě vyvedl z egyptské země, z domu otroctví.“* Ona dvě přikázání jsou druhé a páté.

5. Druhé přikázáním

O čem toto přikázání je? *Nezobrazíš si Boha zpodobením ničeho, co je nahoře na nebi, dole na zemi nebo ve vodách pod zemí. Nebudeš se ničemu takovému klanět ani tomu sloužit. Já jsem Hospodin, tvůj Bůh, Bůh žárlivě milující . Stíhám vinu otců na synech do třetího i čtvrtého pokolení těch, kteří mě nenávidí, ale prokazuji milosrdenství tisícům pokolení těch, kteří mě milují a má přikázání zachovávají. (Ex 20,4-6).* Navazuje to na předchozí první výrok a týká se to toho, abychom si Hospodina Boha ani cokoliv jiného ze stvoření a věcí nenahradili čímkoliv, čím bychom si jej chtěli přiblížit nebo nahradit; je to tedy o modlách, amuletech, talismanech, okultních praktikách, horoskopech a dalších. Je to něco čemu věříme víc než Bohu, na co vedle něj spoléháme; něco, co by nám zajistilo současnost i budoucnost. Docela konkrétně to mohou být přívěsky, řetízky kolem krku třeba se znamením zvěrokruhu, od kterých očekáváme, že nás ochrání. Něco na co spoléháme, když nám není dobře; Hospodina pak máme až na druhé koleji. A může to být v této souvislosti i přívěsek s křížem, který pak je víc než vyznáním, že patřím Ježíši Kristu, přívěsek s křížem, na který spoléháme víc než na Krista. A mohou to být různé okultní praktiky, od kterých očekáváme zdraví, zjevení budoucnosti, nebo peníze. Zvlášť nebezpečné je vyvolávání duchů, spiritismus, proti kterému se silně vymezoval farář Kadlečík na přelomu 19. a 20. století a jak to čteme ve sborové kronice. Tomu se vyhýbejme, protože bychom se tak oddělovali od Hospodina a ztráceli svobodu, kterou nám daroval. Tento výrok Desatera je pod vysokou sankcí – postižení až do 3. až 4. pokolení a na druhé straně velkým zaslíbením – Boží milosrdenství pro tisíce pokolení těm, kdo Hospodina milují. Mluvíme-li o vysoké sankci, velkém postižení následujícím pokolením, pak je potřeba mluvit i o pomoci a osvobození. Ježíš Kristus říká o postižení tím zlým, které je možno odstranit jen skrze modlitbu, modlitbu a půst.

6. Čtvrté přikázání

A máme zde ono čtvrté přikázání. Toto čtvrté přikázání se týká rodiny a jediné z deseti, které má zaslíbení. Pro Izraelce to mělo velký význam v tom v tom, že budou žít dlouho v zaslíbené zemi, kterou jim Bůh Hospodin dá. Pro naši generaci je to upozornění a výzva pro naše životy v rodinách. Řekl bych, že je to i v naší zemi výzva velmi potřebná. V naší situaci, kdy se hodně velké procento rodin rozpadá a z úcty k rodičům jakoby se stávalo až sprosté slovo. Je velmi potřebné to připomínat. Nechci idealizovat doby minulé, kdy to prý bylo velmi dobré; i v zápisech již zmíněného našeho faráře Kadlečíka můžeme slyšet mnohé stesky; vždy je snaha vidět to, co bylo jako lepší, ale přece jen důraz na důležitost rodin a úcta k rodičům byla zdůrazňována více. Také byl dříve postaven jako podstata státu výrok, že „základ státu je rodina“, dnes je to - „základ státu je občan“, jednotlivec. Buďme vděčni za své rodiče, pokud je máme, a za ty, které už nemáme.

7. Vyvrcholení

Zdůraznili jsme si, že Desatero dané izraelskému lidu brzy po jejich osvobození z egyptského otroctví a před vstupem do zaslíbené země s tím, že to pro nás má stejný, obdobný význam v našem životě, životě víry. A to ať začínáme nebo už po cestě víry déle nebo dlouho jdeme, či vidíme cíl své cesty u našeho Pána. Co je u druhého zápisu Desatera, tedy v 5. knize Mojžíšově, navíc můžeme vidět v pokračování jeho zápisu a to v 6.kapitole Deuteronomia tedy 5. Mojžíšově. Tam ve 4. a 5. verši čteme: *Slyš, Izraeli, Hospodin je náš Bůh, Hospodin jediný. Budeš milovat Hospodina, svého Boha, celým svým srdcem a celou svou duší a celou svou silou. A t*o už je jiné vyjádření. Je to vyjádření založené na lásce. Tento důraz, tento postoj je hlubší a zásadnější než pouhé naplňování příkazů. Máte-li někoho rádi, tak vám nikdo nemusí zdůrazňovat, abyste dělali všechno tak, abyste mu nepůsobili smutek, ale radost. Prostě to tak dělat chcete. Ještě ve starozákonním Izraeli bylo k lásce k Bohu připojeno ještě jeden výrok, jedno slovo, které všichni znáte: *Budeš milovat svého bližního jako sebe.* A tady se dostáváme k tomu nejdůležitějšímu, tady se dostáváme k Ježíši Kristu. On splnil všechny výroky Desatera, které se staly zákonem a břemenem a to ve své lásce, ve své oběti, ve svém vzkříšení. On nám přinesl pravou a skutečnou svobodu. Svobodu, kdy u něj můžeme odložit své provinění, kdy smíme slyšet jeho slovo: Ve jménu Ježíše Krista jsou ti odpuštěny tvé viny; jsi svobodný, jsi svobodná. Jdi a už nehřeš.